

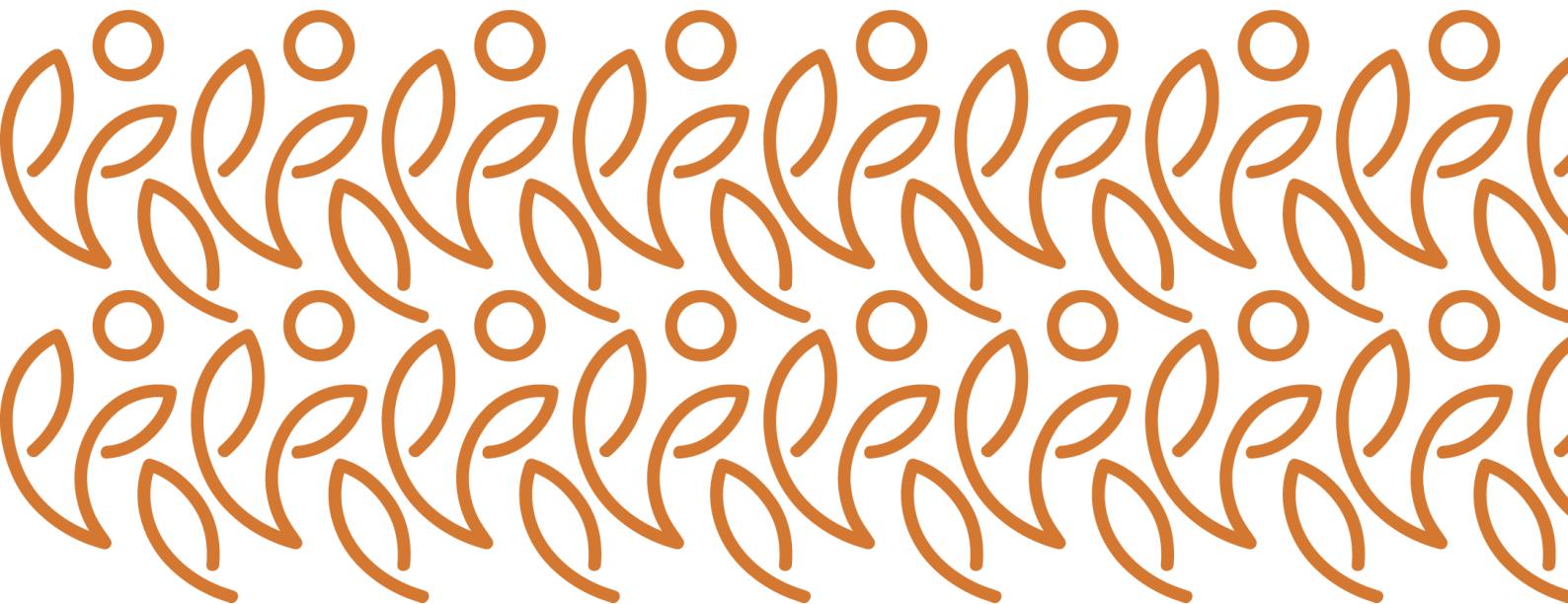
Sosiaalihuollon asiakasmaksujen alentaminen tai vapautus

Talous- ja investointilautakunta 6.5.2024 § 42

Aluehallitus 13.5.2024 § 167

Aluevaltuusto 27.5.2024 § 57

9178-2024-0

Asiakasmaksun alentamisesta ja perimättä jättämisestä säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksusta annetussa laissa (734/1992), jäljempänä asiakasmaksulaki 11 §:ssä.

Asiakasmaksulain 11 § Sosiaalihuollon palveluista määrätty maksu ja terveydenhuollon palveluista henkilön maksukyvyyn mukaan määrätty maksu on jätettävä perimättä tai sitä on alennettava siltä osin kuin maksun periminen vaarantaa - henkilön tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai - henkilön lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteuttamista. Maksun alentamisen ja perimättä jättämisen on oltava ensisijaista toimeentulotuesta annetussa laissa (1412/1997) tarkoitettuun toimeentulotukeen nähden.

Asiakasmaksun alentamista tai siitä vapauttamista voi hakea kirjallista lomaketta käyttäen tai vaihtoehtoisesti vapaamuotoisella lomakkeella tai suullisesti, mikäli henkilö ei korkean iän tmv. syyn vuoksi pysty hakemusta muulla tavoin toimittamaan. Asiakasmaksuissa asiakkaan on ensisijaisesti tavanomaista suurempien laskujen osalta sovittava laskuttajan kanssa maksusuunnitelmasta, jos laskun maksaminen kerralla ei ole mahdollista.

- 1 Asiakasmaksun alentamista tai vapautusta maksusta voi hakea takautuvasti korkeintaan kahden kalenterikuukauden ajalta. Päätös asiakasmaksun alentamisesta tai siitä vapauttamisesta tehdään määräajaksi, enintään vuodeksi kerrallaan. Päätöksessä voidaan huomioida vain menot, jotka on esitetty tositteilla hakemuksen liitteenä. Ulosottoviranomaisen maksusuunnitelman mukainen maksettu kuukausiera huomioidaan vähennyksenä. Jo ennalta määritellyn velkajärjestelyn osalta voidaan käyttää erityistä harkintaa. Kohtuullistamista varten asiakkaan on toimitettava tiliotteet kaikista tileistä koko siltä ajalta, jolta alennusta haetaan sekä hakemisjaksoa edeltävän 2 kk ajalta. Laskelman avulla selvitetään toimeentulon vaarantuminen. Hakemuksessa otetaan huomioon hakijan ja hänen samassa taloudessa asuvan puolisonsa tulot ja varallisuus.
- 2 Kotona ja yhteisöllisessä asumisessa asuvilla asiakkailla asiakasmaksujen alentamiseen tai vapautukseen liittyvä laskelma tehdään huomioiden asiakkaan nettotulot ja välttämättömät menot. Hakijan menoina huomioidaan toimeentulotuen (7§) perusosaa vastaava summa, joka sisältää laskelmassa:
ravintomenot, vaatemenot, vähäiset terveydenhuoltomenot sekä henkilökohtaisesta ja kodin puhtaudesta, paikallisliikenteen käytöstä, sanomalehden tilauksesta, puhelimen käytöstä sekä harrastus- ja virkistystoiminnasta aiheutuvat menot sekä vastaavat henkilön ja perheen jokapäiväiseen toimeentuloon kuuluvat menot. **Edellä olevista menoista ei tarvitse toimittaa tositteita.**

- 3 Ikäihmisten ympärivuorokautisessa palveluasumisessa asuvien henkilöiden asiakasmaksujen alentamiseen tai vapautukseen liittyvä laskelma perustuu käyttövaralaskelmaan, joka pohjautuu asiakasmaksulain määräyksiin. Harkinnanvaraisessa päätöksessä huomioidaan perustellut muut asukkaan säännölliset kohtuulliset kulut (esim. muut terveydenhuollon menot, lainamenot), joista hän joutuu vastaamaan nykyisessä asumisessa.
- 4 Vammaispalveluissa asumispalvelussa ei peritä erillistä palvelumaksua, joten asiakasmaksun alentaminen tai vapautus tehdään asiakkaan tulojen suhteessa ylläpito- ja/tai ateriamaksuihin.
- 5 Muut toistuvat henkilökohtaisista tarpeista johtuvat tavanomaista suuremmat kustannukset voidaan ottaa harkinnanvaraisena vähennyksenä huomioon, jos ne pohjautuvat asiakkaan kanssa tehtyyn kuntoutus- tai hoitosuunnitelmaan.
- 6 Mikäli asiakkaan toimeentulo vaarantuu pääsääntöisesti tilapäisten menojen vuoksi, tulee hänen ensisijaisesti hakea perustoimeentulotukea Kelasta (esim. proteesit, silmälasit). Näihin ei ole mahdollista hakea asiakasmaksun alennusta tai poistamista.
- 7 Toimeentulon vaarantumista arvioitaessa huomioidaan myös hakijan säästöt ja omaisuus harkinnan mukaan. Pääsääntöisesti arvioinnissa noudatetaan samoja periaatteita kuin Kelan perustoimeentulotukilaskelmassa. Omassa asumiskäytössä olevan kodin arvoa ei oteta huomioon. Vaikeasti realisoitavissa olevan omaisuuden huomioiminen harkitaan tapauskohtaisesti, esim. asunto-osake, jossa on useita omistajia tai vanha omakotitalo haja-asutusalueella. Pelto- ja metsämaa ovat realisoitavissa olevaa omaisuutta, jonka myymiseen annetaan aikaa kolme kuukautta. Pääsääntöisesti asiakkaan lainoja ei huomioida asiakasmaksun kohtuullistamisessa. Erytisellä harkinnalla voidaan huomioida sellaisen asunnon asuntolaina suhteessa vuokratukustannuksiin, jossa asiakas itse asuu. Edelleen viranhaltijalla on mahdollisuus käyttää harkintaa myös huollollisten syiden perusteella.
- 8 Sosiaalihuollon tasasuuruksia maksuja alennetaan vain erityistä harkintaa käyttäen. Päätös pohjautuu asiakasmaksulain 11 pykälään. Asiakas ohjataan ensisijaisesti hakemaan toimeentulotukea.